

Секаровская жидкость

ВЫТЯЖКА

ИЗ СЕМЕННЫХ ЖЕЛЕЗ

ПРИГОТОВЛЕННАЯ ПО СПОСОБУ
ПРОФЕССОРА Д^{РА} БЮХНЕРА

ЦЕНА ФЛАКОНА
2 Р.

ИМЕЕТСЯ В ПРОДАЖЕ
ВО ВСЕХ

АПТЕКАХ И МАГАЗИНАХ
САНИТАРИИ И ГИГИЕНЫ СССР.

ПОЧТОЙ ИЗ ГЛАВНОГО СКЛАДА
ВЫСЫЛАЕТСЯ НЕ МЕНЕЕ
4-х ФЛАКОНОВ ПРИ ПОЛУЧЕНИИ
ЗАДАТКА 25%.

ПЕРЕСЫЛКА И УПАКОВКА
ЗА НАШ СЧЕТ

ВРАЧАМ

ДЛЯ
ИСПЫТАНИЯ
ПО ТРЕБОВАНИЮ
ВЫСЫЛАЕТСЯ
GRATIS

МОСКВА
ГЕРЦЕНА
№5

ЗАКАЗЫ
ПИСЬМА И ДЕНЬГИ
АДРЕСОВАТЬ:

ЛАБОРАТОРИЯ КООПЕРАТИВА

Гялен-Москва

Отд. 19

ДО ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ЖУРНАЛУ „ВСЕСВІТ“

зв'язу з перетворенням журналу
„Всесвіт“ в тижневик, Видавництво
газети „Вісти ВУЦВК“ своєчасно
опублікувало схему надіслання жур-
налу передплатникам, що здали пе-
редплату до перетворення журналу
в тижневик.

Тепер Видавництво „Вісти ВУЦВК“
знов нагадує передплатникам жур-
налу „Всесвіт“ цю схему.

Передплатники, що передплатили

На 3 міс. січень-березень за 1.20 к.	одержали до № 11 включно
„ 4 „ січень-квітень за 1.60 к.	одержали до № 13 „
„ 5 „ січень-травень за 2 — к.	одержать до № 16 „
„ 6 „ січень-червень за 2.40 к.	одержать до № 19 „
„ 7 „ січень-липень за 2.80 к.	одержать до № 21 „
„ 8 „ січень-серпень за 3.20 к.	одержать до № 24 „
„ 9 „ січень-вересень за 3.60 к.	одержать до № 27 „
„ 10 „ січень-жовтень за 4 — к.	одержать до № 29 „
„ 11 „ січень-листопад за 4.40 к.	одержать до № 32 „
„ 12 „ січень-грудень за 4.80 к.	одержать до № 35 „

Видавництво газети „Вісти ВУЦВК“ просить
всіх передплатників, що їм термін перед-
плати скінчився, згідно поданої вище схеми,
на № 13, або скінчиться на № 16,

поновити своєчасно передплату

Видавництво „Вісти ВУЦВК“

• ДОПУСКАЕТСЯ РАССРОЧКА! •

НОВ. ПАССАЖ № 19

ПР. Т-ВО

РУССКИЕ „ШПАЛЕРЫ“

ОБОИ
КЛЕЕНКА

РАМЫ

БАГЕТ

КАРТИНЫ

ГРАВЮРЫ

ОКАНТОВКА

ДОПУСКАЕТСЯ РАССРОЧКА!

ДОПУСКАЕТСЯ РАССРОЧКА!

• ДОПУСКАЕТСЯ РАССРОЧКА! •

МУЗЫКАЛЬНЫЙ
МАГАЗИН

М. ПОЛЯКИН

МУЗЫКАЛЬНЫЙ
МАГАЗИН

Харьков ад. Р. Лисенбург: 10 (6. Павловская)

30 р. 12 р. 45 р. 4 р. 50 к. 16 р. 80 к. 40 р.

СТРУНЫ, НОТЫ, ИГОЛКИ и ВСЕ ПРИНАДЛЕЖНОСТИ.

УСТРОЙСТВО ВОЕННО-ДУХОВЫХ и НАРОДНО-СТРУННЫХ ОРКЕСТРОВ.

РЕМОНТ МУЗЫК. ИНСТРУМЕНТОВ, ГРАММОФОНОВ и ПИАНИНО

№ 15
10-20 квітня
1927 року

ВСЕСВІТ

ХАРКІВ,
вулиця Карла
Лібкнехта № 11

Фундатор В. БЛАКИТНИЙ

ХІ-й Харківський Окружний З'їзд Рад

Тов. Затонський на трибуні. Делегати з сел підчас перерви

МОРЯК І ПАНІ

Оповідання Германа Дейча

ТЕПЛА зоряна ніч, повна чар Півдня. Тихо хилитися хвилі Мексиканської затоки. Швидко пливе по них пароплав „Слазвел“, що везе червоне дерево. На капітанським мостку похажує помічник капітана — високий, ставний Реньяр Стіверсен. Час від часу голосно гукає він команду стерничому, все поглядаючи на барометра. Стрілка показує „перемінно“. Навколо тиша ночі. Тільки з пишно оздобленої каюти йдальні чути веселі голоси, брязкіт срібла, кришталю, вибухи жіночого сміху. Там обідає зі своїми гостями Чапварте Гінчлі, син власника цілої торговельної флоти, куди належить і „Слазвел“, що робить перший рейс.

Серед гостей Кеннайс, красуня Нью-Орлеана. Чапварте, щоб позбутися на час суперників, умовив дівчину, взявши з собою тітку, розважитися на затоці.

Чапварте розважає красуню як може. Він і на пароплаві уряджує пишні банкети з музиками, танцями.

І гарні очі дівчини починають ніжніше поглядати на міліярдера.

— Дивно! Що така красуня знаходить у такому мізерному чоловічкові, з риб'ячими очима, клишоногому рахитикові? — думає Реньяр, прислухаючись до заразливо-веселого дівочого сміху. — Та ж така не продасть себе за гроші!

Реньяра заступив капітан. Коли юнак сховався з містка, все товариство висипало на чардак. Чапварте підвів Кеннайс до морських складаних стільців і хотів був розкрити один із них. Та як він не силкувався, як не змагався, нічого не зміг зробити.

Реньяр узяв стільця згрубілими сильними руками і зразу розкрив його, немов ту книгу, несміливо посміхнувшись Кеннайс.

— Спасибі, Чеппі! — обізвалася вона до міліярдера, тільки зиркнувши на моряка холодним, погордливым поглядом.

Реньяр почервонів і, доторкнувшись кашкета, відійшов.

— Яка сильна, здорова тварина, оцей молодець! — долинув до його вигук дівчини. Юнак здригнувся і до крові прикусив губу.

Хмурий, понурий, сидів він у манесенькій каюті, де обідали службовці, дожидаючись обіду. Він не мав сили розсердити

тися на красуню, закохавшись у неї без тям, але на серці йому було тяжко, в голові ворухилися гіркі думки...

„Тварина!“ Чому тварина він, а не оця підсліпувата малпа „Чеппі“? Тому, що наперфумований, пишно вбраний у білу сніжку фланелю панок належить до аристократії Нью-Орлеана. А він, Реньяр, бурлака, ходить у робочій куртці і для красуні — чорна кістка, плебей! А на вулицях же жінки — та ще й жінки! — всіміаються до нього... А веселі дівчата в портах майже не б'ються за нього...

Проте хіба ж можна рівняти ці нещасні створіння до такої справжньої пані... А для неї в'їдливо тільки тварина, чорна кістка. І нехай! Нехай собі!.. І ну її!

Енергійно хитнувши головою з пишними кучерями, юнак почав їсти. Раптом вбіг слуга хінець.

— Капітан кликає вам! Ходіть йому швидко! — гукнув він. Невдоволений вийшов Реньяр на чардак. Капітан стояв занепокоєний перед барометром.

— Гляньте-но, Стіверсене, чи не сказався барометр? — гукнув він.

Реньяр глянув і здивувався. Стрілка стояла на „бурі“. Оглянувшись навколо. Затока була спокійнісінька.

— Я питався, — казав далі капітан. — Радіо не подає ніякого звістка про бурю.

— Та ось вона! — озвався Реньяр.

В далечині раптом з'явилася темна пляма. Вона бігла стрілою, стираючи зорі. І через хвилину пароплав став підноситися вище та вище, а потім покотився вниз, немов з гори.

— Пекло випускає на нас усіх чортів! — скрикнув капітан, гукнув Реньярові повернути пароплав проти вітру. Той кинувся до кермового колеса і, відштовхнувши стерничого, повернув пароплав.

Та навколо вже пінилися, шаліли хвилі-гори, полив дощ. Буря почала кидати, шарпати „Слазвел“.

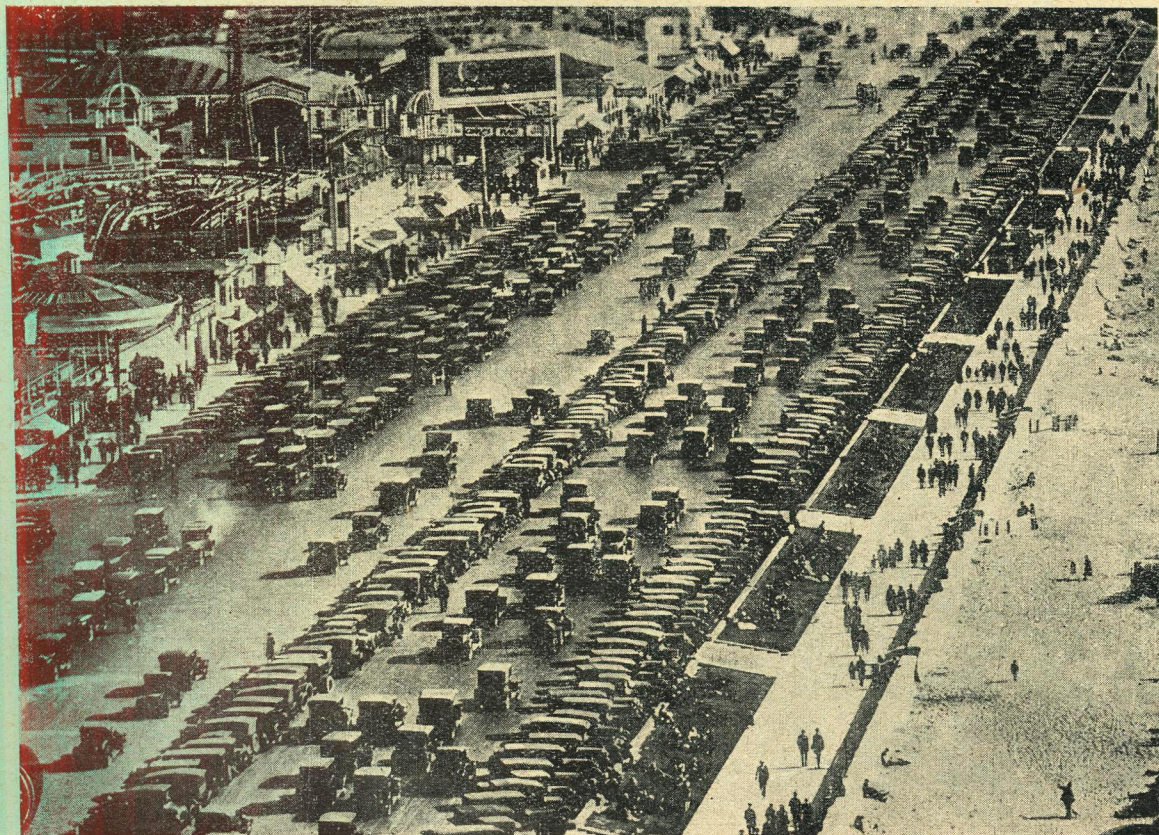
Линви, що ними було пов'язано червоне дерево, рвалися. Здорові стовбурі накопилися на чардак, залитий уже водою. Залило й машину. Електрика згасла. Динама стала.

Бачучи, що пароплав загине неминуче, капітан звелів спустити рятувальні човни і люде почали стрибати в них.

А Реньяр устояв при кермовому колесі, поки була пара. Тоді сіпнувшись на чардак, спустив сам на воду останній човен, швидко прив'язав до борту весла і два паруси. З темряви виринула коло нього людина, ська постать.

Реньяр вхопив її і кинув у човен. Другу, третю, і на решті, безцеремонно шпурнув туди ж чоловіка в білій фланелі і метнувшись по каютах — чи не залишилося когось там. В одній з них кидалася в нестямі, ридаючи, Кеннайс. Він схопив дівчину за руки, обережно спустив її в човен, стрибнув сам, обрубав линву, — човен полинув у море. Рок бурі, що вимав, звірем.

Страшна була це ніч! Не раз нещасні пасажирів човна, були на волі досинку від смерті. Але на ранок вітер гаптом утих, буря перестала. Под

Сотні авто стоять біля Луна-парку в м. Сан-Франциско, очікуючи на роз'їзд хазяїнів

Реньяр при світлі сонця, це стало сходити, на своїх спутників. Негр, ірландець, марок не знати якої нації, не встерялись, були без краю щасливі. А самовпевнений чепрун „Чеппі“ обернувся в бірку нещасну курку і цокотів шерстю зубами. Навіть пиш- Кеннайс втратила чимало зі своїм цар і жалібно стогнала, підлажачи на ослоні.

Що робити з такою коман- дою? Ні краплі води, ні крихти їжі. Перевів погляд Реньяр на горизонт, що темнів далеко; вичавило дерево, що було на шляху, не дало йому затонути, тільки передня частина під- тонула над водою.

— Треба повернутися на берег, — рішуче заявив Реньяр, — там хоч їсти доволі...

Швидко поставивши паруса, він вів весла. Керуючи ними як вояком, він погнав човен до берега. Нарешті допили. Вийшовши на чардак, усі зразу лягли та проспину тут, до сонця. Усі, окрім Реньяра.

Витягнувши зза пазухи дороги ірландські, він поклав їх на чардак сушитись, а сам пішов до моря, що треба. Швидко при- вів бляшанку вогнегасителя, знову відер, потім назирив електричних рюрок з електричних проводів, і почав стукати, об- шукати, майструвати.

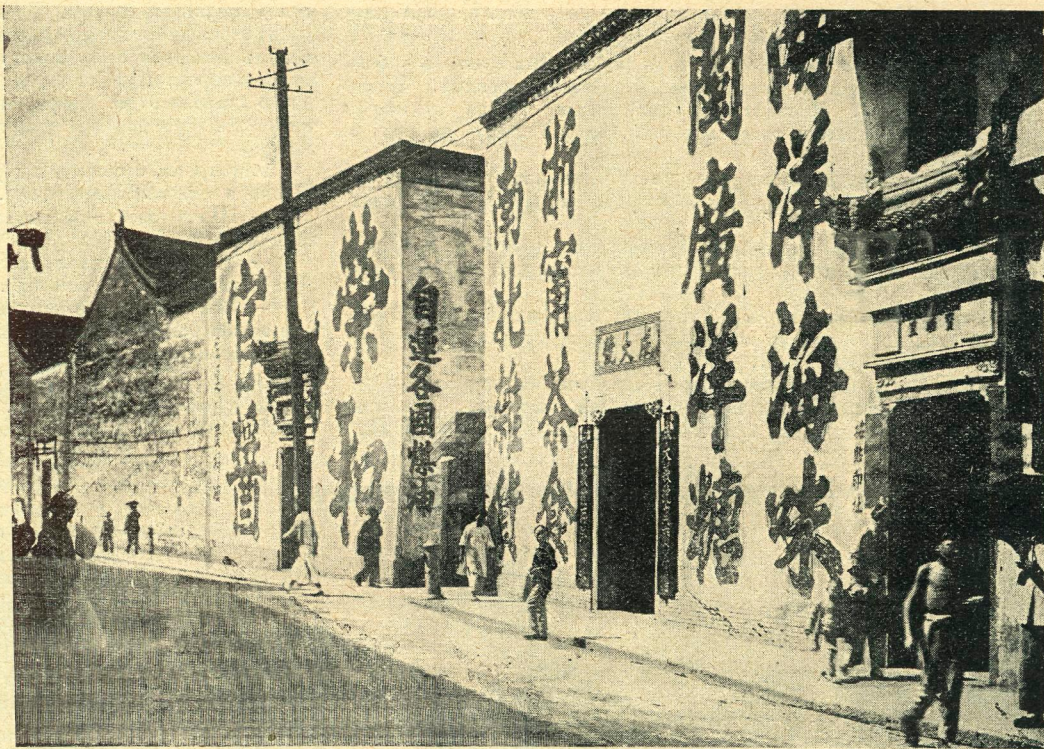
— Що це ви робите? — спитала прокинувшись Кеннайс, — швидко придивляючись до гарячої роботи юнака.

— Дистиляційний апарат! Не пропадати ж нам без води, — сказав той, сподоснувши бляшанку та наливши в неї морської води.

— А ну лиш, устайте! — І Реньяр потермосив за плече Кеннайс. — Тягніть сюди ланцюги та скільки влізе заліза.

— Ви що це? Здуріли? — визирився той. — Забули, хто ви тут? — Реньяр посміхнувся.

— Я тепер капітан, а ви всі тут — моя команда, що повинна слухатись мене без одмови. Швидко за діло!.. А ви, — звер-

Вулиця в Шанхаї

нувся він до грюх інших — зберіть побільше дров, сухих дощок, усього, що може горіти.

Незабаром на розкладених ланцюгах горіло вогнище і вода з бляшанки почала капати в відро.

— Першій пити пані! — І Реньяр кивнув дівчині, щоб вона підійшла. З якою втіхою напилася Кеннайс, що мало не вми- рала від спраги. І як же приязно, навіть ніжно поглянула вона на юнака!

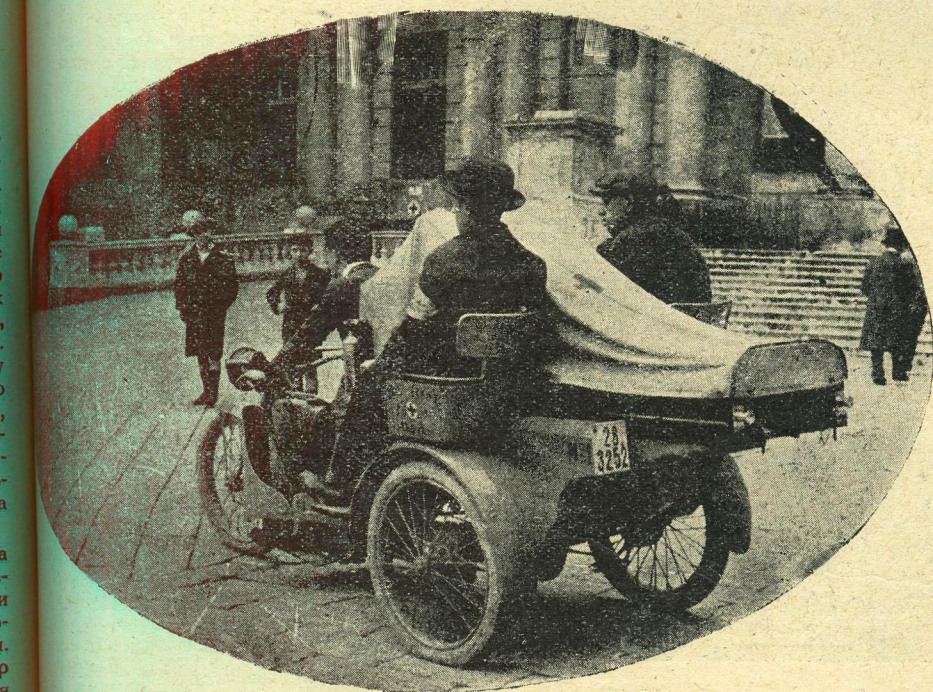
— Яка ви дивна людина! — скрикнула вона. — Що б то було зі мною без вас, з цими нікчемами!.. — І в погляді красуні, що перебіг по нужденій фігурці Чапвартса, була безмежна погорда. Реньяр спалахнув од щастя. Він з гордістю почув, яке має значіння для дівчини. „Чеппі“, з усіма своїми мільярдами в банках, не міг дати їй кукля води. А він, Реньяр, напоїв, а зараз і нагодує...

І з новим приливом енергії юнак рушив до корми, залитої водою, але спинився з проклятом. Дві акули, два страшних людоді, ліниво плавали в воді, що залила чардак. Підбігли й інші до Реньяра і з жахом дивилися на акул. Але Реньяр прогнав товари- ства разом із „Чеппі“ до перегонного кубу, а сам знову подався на роз- відку.

Незабаром він повернувся, за- спокуюче посміхаючись до Кеннайс. В руках у нього була бляшанка з їдким нагром і величезна жирна риба, вису- шена одним з негрів. Проткнувши в бляшанці чимало дірочок, він загорнув її в рибу. Кеннайс стояла коло нього і в захопленню стежила за кожним його рухом. Зав'язавши рибу з бля- шанкою мотузочком, він кинув її акулам.

— Тепер дивіться, яка буде коме- дія! — озвався Реньяр до дівчини, весело підморгнувши.

Менша акула тикнулася носом у кинуте і почала термосити його. Та тут стрімголов налетіла більша, ви- рвала скрутіть у меншій і жадібно про- ковтнула його. Кілька хвилин акули далі плавали спокійно по задньому чар- дакові. Потім велика акула страшенно

Карета-мотоцикл швидкої допомоги в Берліні

забилася. Стала сторч на голову, далі — на хвіст, а після того сіпнулася геть з пароплаву. Друга — за нею.

Тепер Реньяр міг спокійно піти по їжу. Він узяв із собою негра і вони принесли купу бляшанок з консервами. Зараз зготували зупу. Кеннайс, що досі знала тільки делікатні гастрономічні бульйони, тепер жадібно їла цю зупу просто з горщика.

Наївшись, вона знову обдарувала Реньяра таким поглядом і усмішкою, що йому кров ударила в голову і в очах потемніло.

Коли ж „Чеппі“, попоївши і ставши від цього в доброму гуморі, заговорив до красуні, вона з погородою відвернулася від нього.

Реньяр мало не здурів з утіхи. На radoщах приніс він ще всякої їжі, потім притяг підмочені матраси, ковдри і пророскладав на сонді сушитись.

Стало смеркати. Повечеряли. Наказавши міліярдєрові добре помити горщик спід зупи. Реньяр погасив вогнище, помостив Кеннайс ліжко в куточку і дозволив команді лягати спати. На-

решті поклався й сам. Це він уперше спочивав після такої страшної напруженості всіх сил. Доля дала йому можливість показати себе, показати, чого він справді вартий! І соня, неприступна як зоря, не тільки оцінила його, але ніжно дивилася на нього, посміхалась... Раніше кілька разів тому, він був для неї твариною... чорною кісткою... А тепер тепер!..

Реньяр аж схопився від radoщів і скрикнув. Він побіг далеко в темряві ясну точку.

— Що з вами? — запитала Кеннайс, вставши й собі та йходячи до його.

— Там... пароплав іде! — схвилювано відказав Реньяр. Але далеко, не побачить нас.

— Так зробіть що-небудь, щоб нас побачили! Ви ж такий розумний, швидче, швидче! — істерично гукнула дівчина і знов лена прихилилась до нього.

Від цього дотику огонь пробіг юнакові по жилах і одною рукою обняв Кеннайс. А та враз пригорнулася до нього. Не тямлячи себе, Реньяр нахилився поцілувати красуню, заскрипів писклявий голос „Чеппі“:

— Дивіться! Чи це не пароплав там!

— Так, так, — гукали інші, підбігаючи до Реньяра, що непомітно випустив дівчину обійми: — Він сюди йде!.. Треба подати гасло, щоб він не проминув нас!..

— Чим? Як? — белькотів Реньяр, що отямившись...

Та раптом він радісно скрикнув, давши, що в його в кишені електричний тартар. Вихопивши його, він притиснув до дзика.

Тим часом ясна точка наближалася, вала яснішою, а Реньяр усе натискав та тискав гудзика.

І пароплав, що йшов до Ньового Орлеану, помітив його гасло.

Коли він підплив до „Слазвела“, Кеннайс од radoщів зомліла, і Реньяр переніс її пароплав на руках.

Тут жертв аварії гостинно привітали. Про катастрофу вже було відомо через радіо, було відомо й те, що капітана, тітку красуні та всіх інших підібрав купецький корабель.

Кеннайс і Чапварте одразу стали предметом загальної уваги й гостинності.

На другий день, відпочивши, добре одягнені в одягу, що дали їм пасажери, сиділи вони на чардаку, оточені юрбою цікавих.

Красуня Кеннайс осміхаючись оповідала про пережите, ніжно при цьому поглядаючи на „Чеппі“, кому повернулася його самовпевненість і самовдоволення міліярдєра.

Повз них проходило кілька службовців. З ними йшов Реньяр, у постій одязі, гарний, ставний, мужний.

— Ах, ось і він! — прошебетала Кеннайс.

— Ви не можете собі уявити, яка сильна тварина, — правда Чеппі? Ми бачили завдячуємо йому. І скоро я доберуся до його книжки, я нагороджу його!..

— Полишіть це мені, як вашому майбутньому чоловікові, — промовив „Чеппі“ і самовдоволено озирнувся.

Почувши голос Кеннайс, Реньяр був здивований, але зразу ж увесь здригнувся, від батога. Знову він „тварина“! Знову холодний погляд, що байдужно перебіг по ньому.

Лють, пекущий біль, охопили юнака. Він гостро сіпнувся до дівчини, але враз змінився. Не душно ж він пройшов школу життя! Він умів панувати над собою. І блідий, як смерть, але посміхаючись гірливою усмішкою, пішов він далі, кивнувши тільки одноєдине словце...

Коли була Кеннайс почула, як він звав її! Як ні раз і ніхто не назвав її по імені, що продає себе, але заради хліба...

ДРУГИЙ ВСЕСОЮЗНИЙ З'ЇЗД МОДР'У В МОСКВІ

Внизу — президія з'їзду МОДР'у в Москві. В овалі — діти Фин-Юй-Сяна на мітингові в Москві з приводу хінських подій. Праворуч — тов. Риков

НАШІ ДОСЯГНЕННЯ

Стаття Я. Дорина

Імперіалістична та горожанська війна закінчилися. На-
вколишні безліч інвалідів. Мільйони й мільйони робітників та
жінань вчора ще дужі, бадьорі, повні сил і здоров'я, сьогодні—
хилі, життєві покидьки: хто без рук, хто без ніг. Вони осто-
нонь життя і праці.

На фронті, на передових позиціях, під гарматним обстрілом
дощем куль годі було думати про операції за останнім
новим хірургічної техніки. В наслідок маємо безліч ампуто-
ваних рук і ніг, що їхні кульги непридатні навіть для протезу-
вання (не так бо зроблено ампутацію, як того потребує
протезування).

Або ось: чудова, жвава, весела дитина: раптом вона сумні-
ває, на очах, як то кажуть, худне; щічки стають бліді—дитина
хворіє. Одночасно сугави колінні або крижкових костей позбав-
ляються повної рухливості.

А то трапляється так: батьки починають помічати, що
дитини на спинці десь уподовж хребта з'являється маленький
пуприк. Де далі цей бугрик більшає, розростається і ось маєте
роба. Перед очима батьків з усім жахом потворності—росте
робата дитина.

Ще інше: народилася прекрасна дитина. Та ось вона ніби
понабуває звички тримати одну, а то й обидві ніжки якось
дивно, не так як усі. Минає якийсь час, дитина підростає і...
аномалію вимальовується в усій своїй красі.

До тепер тільки окремі хірурги бралися лікувати хорих
з туберкульозом костей та виправляти кульги і різноманітні
каліцтва. І тільки в Німеччині ортопедичну хірургію кілька
років тому виділено в окрему дисципліну. В 1922 році після
горожанської війни, коли число інвалідів з непридатними до
протезування кінцестами досягло в нас величезних розмірів—
наше життя стало вимагати утворення такого інституту, що
концентрував би всі питання ортопедії і поставив її на науко-
вий ґрунт.

Саме тоді професор Трегубов заснував при Харківському
медичному інституті катедру й клініку ортопедичної хірургії.
Катедра ортопедії поставила собі за мету: підготувати
студентів значний кадр ортопедів на випадок, коли б нам
довелося оборонятись. Німецька бо статистика доводить, що ті

дивізії, де під-
час війни було
досить спеція-
лістів в ортопедів,
дали менш інва-
лідів, а ніж ті,
що не мали цих
спеціялістів.

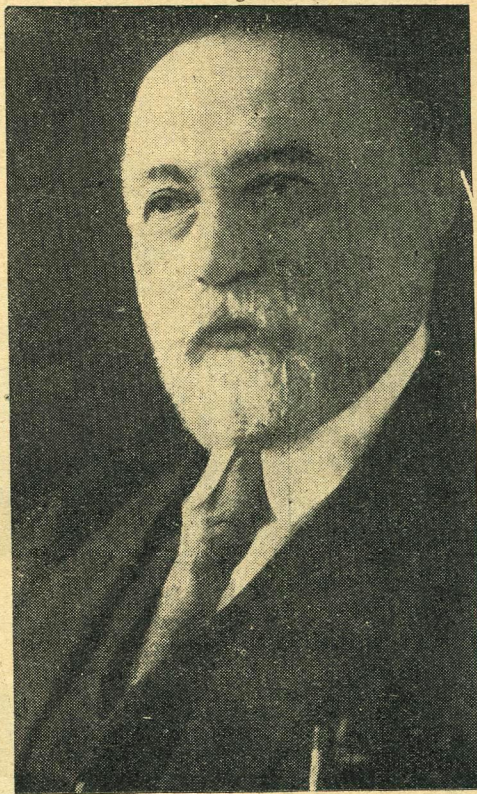
Далі, орто-
педія мав ви-
правляти ті куль-
ги, що за бойо-
вих часів були
ампутовані не-
вірно, зробити
їх придатними
для протезуван-
ня і цим верну-
ти інвалідів до
лав трудящих.

Розвиток
техніки викликає
і величезну кіль-
кість промисло-
вих травм, о тан-
ні — каліцтва.
Завдання орто-
педії виправляти
ці каліцтва і та-
ким способом
зменшувати кіль-
кість інвалідів
праці.

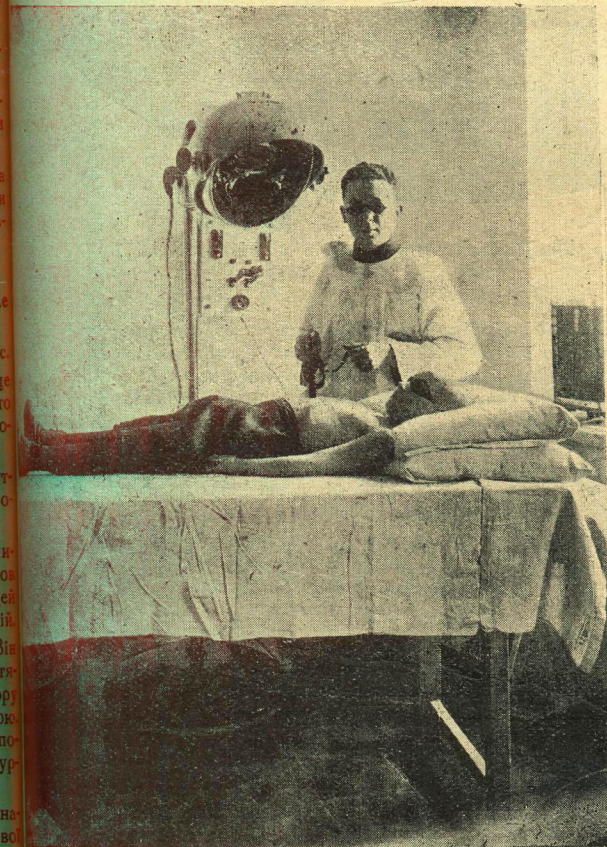
В цей час,
коли катедра й
клініка ортопедичної хірургії святкують п'ятиріччя свого існу-
вання, слід підкреслити, що катедра протягом цього часу блис-
куче виконувала свої завдання.

Під керівництвом проф. Трегубова до 2000 студентів-медиків
здобули тут собі ортопедичну освіту.

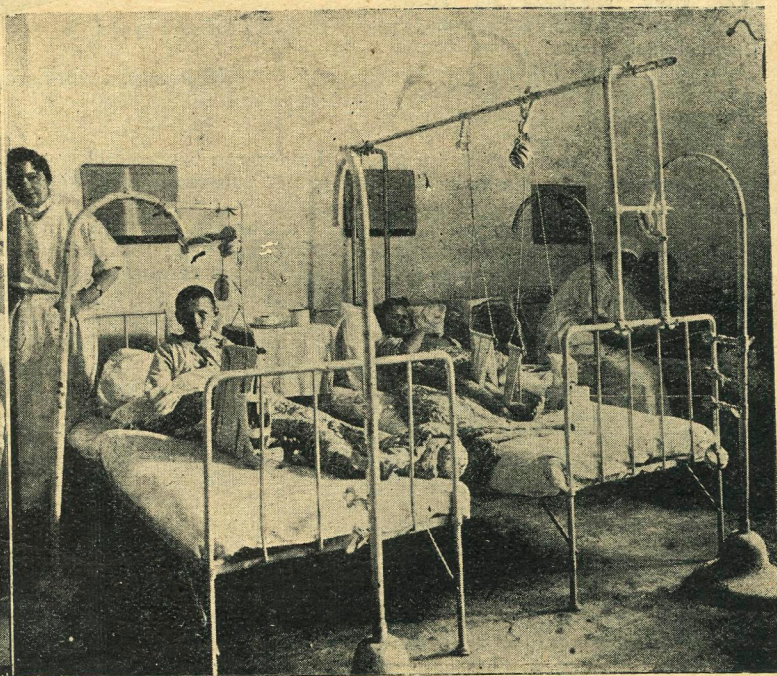
Особливо цю його й упертого лікування вимагає туберкульоз
костей; цілі роки потрібно витрачати на кожного пацієнта. Тільки
безмежна любов до своєї справи надає терпіння і самовідданості,
що їх виявляють у своїй роботі і професор Трегубов і всі
співробітники клініки ортопедичної хірургії.

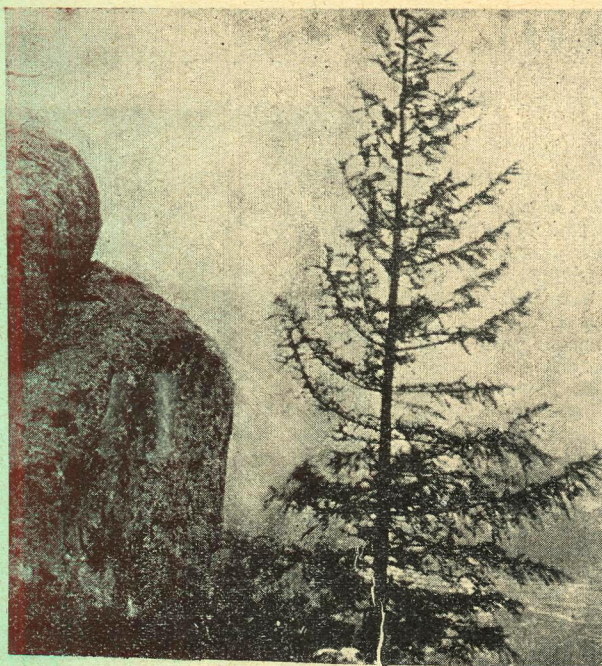
Проф. Трегубов

Лікування хворого ультрафіолетовим промінням

Дитячий відділ Харківської ортопедичної клініки

Гора Богдоул, в далечині—м. Улан-Батор. На передньому плані—ріка Тола

ВІД ЧІНГІС-ХАНА ДО ХУРУЛДАНА*)

Стаття Л. Оліна

Ген-ген за повноводюю Болгою, що несе свої хвилі до зелених вод старого, напіврадянського напівперського Каспія, іще далі за гірськими чорно-зеленими пасмами Уралу, за гарячими пісками Туркестану, за чарівними пасмами Алтаю, майже в самій осередині, в самому серці Азії, залягла таємнича Монголія...

* * *

Та сама Монголія, що вісім віків тому висунула на арену світової історії „великого Могола“—Чингіс-Хана. Перед ім'ям його в XII віці тремтіли і царі, і князі, і хани цілої Азії та Східної Європи, принаймні до Карпатських гір. Та сама Монголія, що у XIII сторіччі збройною рукою перемогла хінців. І протягом майже 100 років Хіною правила Юанська династія, що її початок поклав монгольський хан Ху-Білай—хінський богдыхан.

Проте після тимчасового розв'язу великого ханства Монгольського, що посіло землі від Тихого океану до Карпат, монгольські орди поволі починають відпочуватися до пустелі Гобі та до території сучасної Монголії і вже у XVII віці монголи покололися на низку ворожих до себе племен, як от халаха й ойрати та підпали під владу манжур, що от тепер завойовували Хіну.

Де далі Монголія робилася провінцією Хіни: Монголи втрачали всі свої войовничі звички й перейшли на стан звичайних мандрівників-скотарів. Отже на широченних просторах Монголії, що притиснута з одного боку Хіною, а з другого—Туркестаном та Сибіром, на площі близько 3—4 мільйонів кв. кілометрів, серед скелястих гір та узгір'я розкидано степи, а іноді й пустелі. Хоч на деяких північних та західних гірських пасмах зеленіються діброви, але взагалі в Монголії мало лісів і переважає степовий ландшафт. Оці то степи денеді нарізаними островами поплямовані чагарниками з саксауду, тамаріску, дарисуну, що досягає заввишки цілої саєні, оці то степи й є хліб монголів, мовляв економічна база їхня. Бо дуже суворий клімат і бідний ґрунт не дають можливості провадити хліборобство. Степи ж

*) Хурулдан—найвищий законодавчий орган Монгольської Народної Республіки. Туди переважно обираються арати-простолюдники.

Монголія. Улан-Батор. Маніфестація профсоюзів у жовтневі дні

сучасна

МОНГОЛІЯ

є перша й найголовніша умова для розведення худоби. Скотарство це єдине заняття монгола. Худоба для монгола все, й їжа монгола, це й одяг його. Худоба всіляка: і вівці, і коні, велика рогата худоба, верблюди то-що. Нарешті вовни цієї худоби дав монголові його „житлоплощу“, а саме юрти. А хінська, ані російська культури ще й досі не перемогли властивостей монгольського побуту, народу пастуха, мандрівника, який живе в переносній юрті, ходить у національному монгольському халаті, п'є кумис і взагалі вживає виключно продукти скотарства.

Кілька міст, от як столиця Монголії—Урга, що нараховує близько 30.000 мешканців, Улясутай, Кобдо, Саїн-Наїн, Уладмають невеличку кількість будинків у хінському дусі, а чи російського зразку, здебільшого багатіїв монголів або ж установ. Всі ці міста, власно кажучи, являють собою цілі грандіозні монастирі, населені десятками тисяч манахів або лам. Лами монгольські утворюють справжню армію попівства, тільки не чорні як от у нас, а жовту кольором одяжі. Взагалі соціальний склад монголів досить оригінальний. За останніми відомостями (І. Манський 1923 р.) населення Монголії складається: князів—0,1 проц., шляхти—5,6 проц., лам—44,6 проц. (майже сорок п'ять проц. от чому Монголія в злиднях), вільних громадян—26,2 проц., рабів—16,63 проц., та осіб, що перебувають поза суспільними верствами—7 проц. Між іншим, усі ці сім процентів, що не потрапили до жодного „сословія“, складаються з байструків (неконороджених).

* * *

Крайню з давних давен правила князьки та лами, що на чолі їх стояв верховний правитель Хутухта.

Він по своїй „святій кваліфікації“ рахується за третю особу в ламанському культі.

Оцей ламаїзм, як і інша всяка релігія, так приголомшив монгола, що той і зараз веде напівдикунське життя.

Монгол майже все своє життя проводить на коні верхи.

Але й здоровий вплив буйної природи не зміг перемогти пригнобленості, забобонності, несвідомості, що їх міцно прищепили монгольському народові лами.

Справді ж бо монголи надзвичайно пасивні та дуже ледачі.

* * *

Минули віки і хінська провінція Монголія в листопаді 1911 р., під час революції, що сталася в Хіні, оголосила незалежність Зовнішньої Монголії. Хінську владу було скинуто, а слабенька Монголія потрапляє в імперіалістичні пазури царської Росії.

І хоч монгольське військо розбило хінців, проте вона робиться іграшкою між Хіною та Росією, що заходилися нещадно експлуатувати скарби монголів.

Чим далі, Монголія робиться об'єктом імперіалістичних змагань Хіни, Японії. Прикладає свою ручку і такий знаменитий „миротворець“, як Вудро Вільсон. Японія намагається спровокувати монголів і проєктує за ініціативою відомого атамана Семенова утворити пан-монгольську державу. Це хвилює Хіну і вона збройно захоплює Монголію.

Намісник хінський, генерал Сюй-Шу-Чжень, або „маленький Сюй“ енергійно заходився до знищення будь-якої примари незалежності Монголії. Це було в 1919 р.

А в 1920-21 під натиском Червоної Армії недобиток барон Унгернов-Штернберг спасаючи свою шкіру вдерся на територію Монголії, грабує населення.

Нарешті цей авантюрист душить однією рукою Монголію, другою опирається за ідею незалежності цієї країни. Почуваючи себе мало не новим Чингіс-ханом безглуздий барон формує та озброює біля трьох тисяч різної павлодочі і щент розбивши хінське військо займає столицю Монголії—Ургу.

Чотирі місяці монголи стогнали під кривавим естляндським бароном. На весну 1921 р. „Мальбурук рушає в похід“ не більш не менш як на... Москву. Проте Червона Армія ще біля самого радянсько-монгольського кордону, під Троїцькосавськом, розбила головні сили Унгернів і рушила на територію Монголії для остаточної ліквідації білобандитизму.

Тим часом перебування Унгернів в Монголії підняло маси.

Серед них почався справжній революційний рух. Виникла монгольська народно-революційна партія.

Під час ліквідації авантюри Унгернів було утворено революційний уряд незалежної Монголії, що відразу свідомо та дружно поставився до Радянської Республіки. СРСР перший визнав незалежність Монголії.

Незабаром було скликано великий Хурулдан (монгольський парламент), декретовано відміну „сословій“, організовано народно-революційну армію, новий апарат управління.

На останньому пленумі ЦК Монгольської Народно-Революційної партії між іншим про жіночому питанню визнано необхідне притягнути жінок до державної, громадської, партійної роботи.

Монголія почала нове життя.

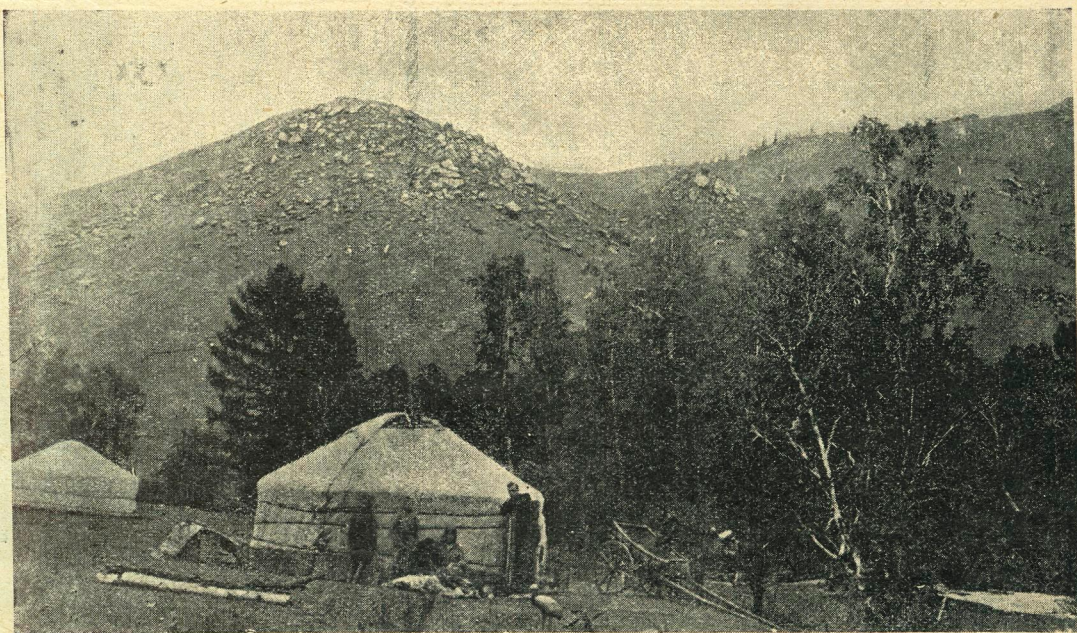
Діалектика невпинно перестроє сторінки історії. Будь то в Європі, будь то в степах Азії, не дивлячись на смертельні зусилля імперіалістів боротися з могутнім революційним рухом.

МОНГОЛЬСЬКА ЖІНКА НА ГРОМАДСЬКІЙ РОБОТІ

Г. Таїрова — селянка з села Чердахли, Ганджинського повіту (Монголія). Член сільради з 1923 року та райвиконкому протягом останніх трьох років. Зараз керує жіночими делегатськими зборами та бере найактивнішу участь у всіх сільсько-господарських організаціях

В МОНГОЛЬСЬКИХ СТЕПАХ

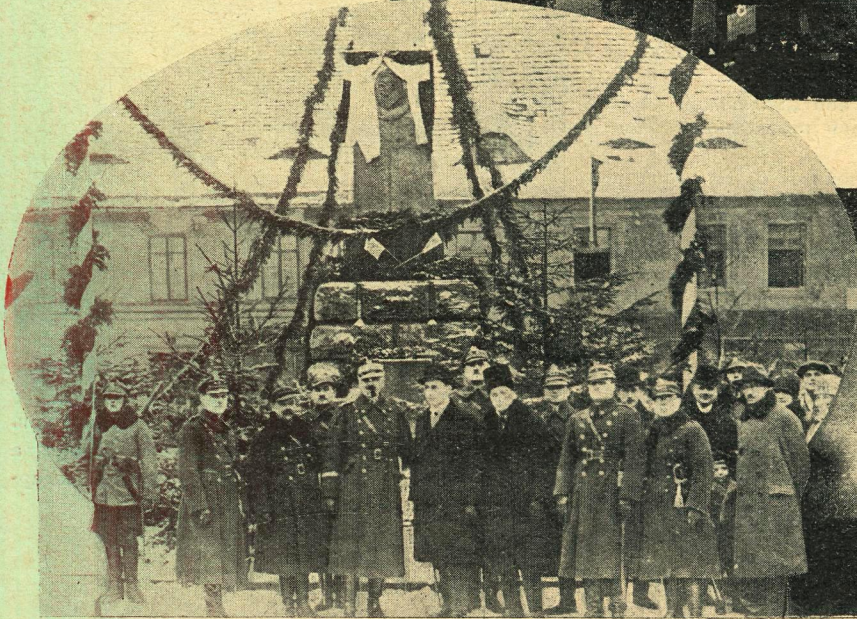
Монгольська юрта в оксаціях Улан Батора. В цих юртах літком живуть дачники

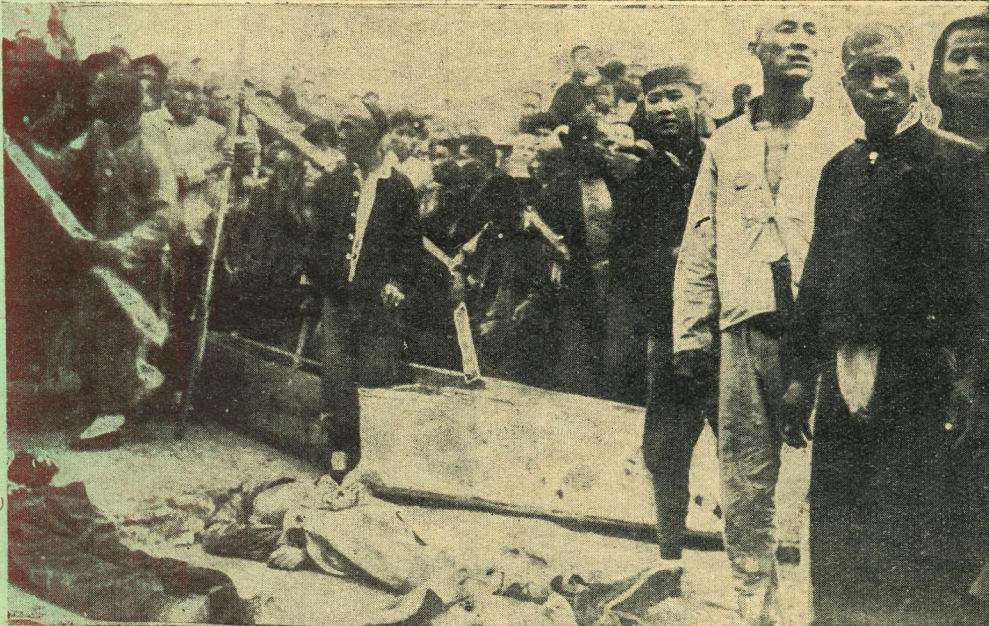
т. Гюмеде — делегат півд.-америк. нац. конгресу негрів та негрської конфедерації праці, що об'єднав 40.000 робітників

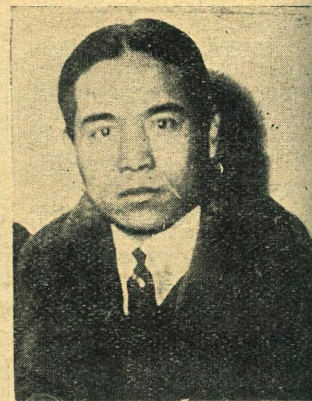
Вхід у підземний павільйон для ярмарку в Липському

Ген. Сун-Чуан-Фан, вигнаний національно-революційн. армією з Шанхаю та Нанкіну

Останні дні Нанкіну. Шандунці карають членів профсоюзів. В овалі — пам'ятник Пілсудському на місці знесеного пам'ятника Бісмаркові (в Плесі, Горішній Шлеск).

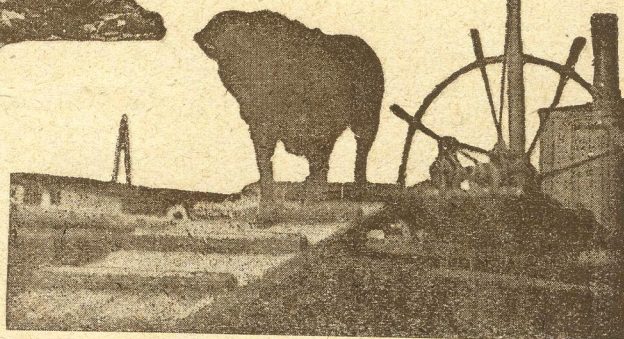

Хао-Тінг-Хі — делегат студентського об'єднання в Америці. Брав участь у Брюссельському конгресі пригноблених народів

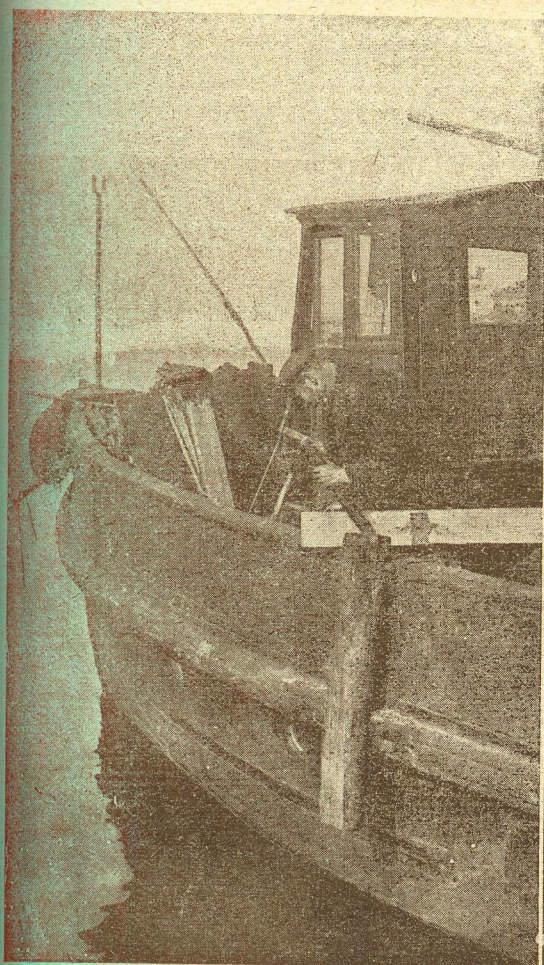
ВЕСНА В ОДЕСЬКОМУ ПОРТІ

Лов скойок почався...

Четвероногий сторож на вахті. Вимуштрований судовою командою, добре засвоїв правила служби на судні. Його ніхто не зжене, аж поки не прийде зміна

В Одеській порті рибалки жваво готуються до весняного лову скойок. Весна обіцяє велику здобич. Де які човни вже виїхали в море